T087 TKL 5 (25) Luận Thập Địa Kinh Q5

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1522 - LUAÄN THAÄP ÑÒA KINH - Quyeån 5 583

LUAÄN THAÄP ÑÒA KINH
QUYEÅN 5
Ñòa 3: ÑÒA MINH

Luaän: Döïa vaøo choã sai bieät cuûa Ñòa thöù ba laø Minh, coù boán phaàn:
1. Phaàn khôûi haønh nhaøm chaùn.
2. Phaàn haønh nhaøm chaùn.
3. Phaàn söï nhaøm chaùn.
4. Phaàn quaû nhaøm chaùn.
- Khôûi haønh nhaøm chaùn; laø do möôøi loaïi taâm nieäm saâu xa.
- Haønh nhaøm chaùn; laø quaùn xeùt taát caû haønh laø voâ thöôøng, cho ñeán chöa nhaäp thieàn.
- Nhaøm chaùn; laø boán thieàn, boán Khoâng vaø Tam-ma-baït-ñeà.
- Quaû nhaøm chaùn; laø boán voâ löôïng cuøng vôùi taâm saâu xa thanh tònh, cho neân bieát.
Kinh: “Naøy caùc Phaät töû! Boà-taùt kheùo laøm thanh tònh taâm, haønh trí
Ñòa thöù hai xong, muoán ñaït ñöôïc Ñòa thöù ba cuûa Boà-taùt, phaûi daáy khôûi möôøi loaïi taâm nieäm saâu xa. Nhöõng gì laø möôøi? Ñoù laø:
1. Taâm thanh tònh.
2. Taâm khoâng ñoäng.
3. Taâm nhaøm chaùn.
4. Taâm lìa duïc.
5. Taâm khoâng thoái chuyeån.
6. Taâm kieân coá.
7. Taâm saùng toû.
8. Taâm thuaän haäu.

9. Taâm höùng thuù.

10. Taâm lôùn lao.

Boà-taùt duøng möôøi loaïi taâm nieäm saâu xa naøy ñeå ñi vaøo Ñòa thöù

ba". Luaän: Möôøi loaïi taâm nieäm saâu xa ôû ñaây: 1. Döïa vaøo söï thaønh töïu cuûa Ñòa thöù hai ñeå khôûi taâm nieäm saâu xa thanh tònh, nhö kinh noùi: "Khôûi taâm thanh tònh". 2. Döïa vaøo choã khoâng xaû boû Thöøa cuûa mình, nhö kinh noùi: "Khôûi taâm khoâng ñoäng". 3. YÙ chí caàu ñaït phaùp thuø thaéng, daáy khôûi phöông tieän thieän xaûo, vì vaäy coù theå chaùn boû tham duïc nôi vò lai. 4. Döïa vaøo söï khoâng tham caàu nôi duïc hieän taïi, nhö kinh noùi: "Khôûi taâm nhaøm chaùn, taâm lìa duïc". 5. Döïa vaøo choã khoâng boû neûo taêng tieán nôi Thöøa cuûa mình, nhö kinh noùi: "Khôûi taâm khoâng thoái chuyeån". 6. Döïa vaøo ñòa cuûa mình, phieàn naõo khoâng theå huûy hoaïi, nhö kinh noùi: "Khôûi taâm kieân coá". 7. Döïa vaøo tính chaát töï taïi cuûa Tam-ma-baït-ñeà (Ñònh), nhö kinh noùi: "Khôûi taâm saùng toû". 8. Döïa vaøo löïc duïng töï taïi cuûa Thieàn ñònh, tuy sinh vaøo coõi döôùi nhöng khoâng thoái thaát, nhö kinh noùi: "Khôûi taâm thuaàn haäu". 9. Döïa vaøo choã phieàn naõo phaùt sinh kia khoâng theå laøm cho nhieãm oâ, nhö kinh noùi: "Khôûi taâm höùng thuù". 10. Döïa vaøo vieäc laøm lôïi ích cho chuùng sinh, khoâng döùt boû caùc coõi, nhö kinh noùi: "Khôûi taâm lôùn lao". Ñaõ noùi xong phaàn "Khôûi haønh nhaøm chaùn", tieáp theo laø noùi veà phaàn "Haønh nhaøm chaùn". Haønh nhaøm chaùn coù ba loaïi: 1. Haønh tu taäp ngaên chaän phieàn naõo. 2. Haønh tu taäp ngaên chaän Tieåu thöøa. 3. Haønh tu taäp duøng phöông tieän thaâu nhieáp. - Haønh tu taäp ngaên chaän phieàn naõo; laø quaùn xeùt heát thaûy caùc haønh voâ thöôøng, khoâng coù keû cöùu ñoä. Hai möôi caâu naøy chæ roõ: Theá naøo laø quaùn taát caû haønh voâ thöôøng? Kinh: "Naøy caùc Phaät töû! Boà-taùt aáy an truù nôi ñòa Boà-taùt thöù ba roài, quaùn xeùt ñuùng ñaén veà phaùp höõu vi, vôùi taát caû haønh voâ thöôøng, khoå-baát tònh-voâ thöôøng, tan hoaïi khoâng truù laâu, nieäm nieäm sinh dieät, khoâng töø ñôøi tröôùc ñeán khoâng ñi ñeán ñôøi sau, hieän taïi thì khoâng döøng. Quaùn xeùt ñuùng ñaén veà taát caû haønh nhö vaäy". Luaän: ÔÛ ñaây, neûo haønh cuûa thoï maïng khoâng döøng, laø neâu roõ chung veà quaùn voâ thöôøng. Nhö kinh noùi: "Quaùn xeùt ñuùng ñaén veà phaùp höõu vi...".

Voâ thöôøng naøy theá naøo? Caùi gì laø voâ thöôøng? Quaùn xeùt ñuùng ñaén nhö vaäy. - Voâ thöôøng naøy theá naøo? Döïa vaøo thôøi gian chuyeån bieán cuûa thaân söùc, sinh ra ba loaïi khoå. Nhö kinh noùi: "Laø khoå". Döïa söùc aên uoáng, hình saéc coù taêng-giaûm... Nhö kinh noùi: "Laø baát tònh". Döïa söùc khoâng theå ngaên giöõ caùc ñieàu aùc, laøm cho neân thoï maïng ngaén nguûi. Nhö kinh noùi: "Laø voâ thöôøng". Döïa vaøo söùc cuûa theá giôùi thaønh truù, dieät hoaïi. Nhö kinh noùi: "Laø tan hoaïi". Ñôøi soáng döïa vaøo chuû khoâng coù löïc coá ñònh, khoâng döøng ôû moät nôi. Nhö kinh noùi: "Khoâng truù laâu". - Caùi gì laø voâ thöôøng? Voâ thöôøng coù hai loaïi: 1. Khi coøn treû. Nhö Kinh noùi: "Nieäm nieäm sinh dieät". 2. Töï taùnh

chaúng thaønh: Thaät söï trong ba ñôøi quaù khöù, hieän taïi, vò lai laø khoâng sinh, khoâng chuyeån, khoâng truù. Nhö kinh noùi: “Khoâng töø ñôøi tröôùc ñeán, khoâng ñi ñeán ñôøi sau, hieän taïi thì khoâng döøng”. - Quaùn xeùt ñuùng ñaén veà taát caû caùc haønh nhö vaäy, quaùn xeùt heát thaûy phaùp höõu vi nhö vaäy, trong haønh voâ thöôøng khoâng coù ngöôøi cöùu ñoä. Kinh: “Boà-taùt aáy quaùn xeùt chaân thaät nhö vaäy, thaáy roõ taát caû haønh khoâng coù ngöôøi cöùu ñoä, khoâng nôi choán nöông döïa, cuøng lo, cuøng buoàn, cuøng bò böùc baùch, bò yeâu gheùt troùi buoäc, saàu naõo caøng nhieàu, khoâng heà döøng laâu, luoân bò löûa tham saân si thieâu ñoát, thaáy roõ thaân coù voâ löôïng beänh khoå taêng tröôûng”. Luaän: Boà-taùt aáy quaùn xeùt chaân thaät nhö vaäy, thaáy roõ taát caû haønh khoâng coù ngöôøi cöùu ñoä. Möôøi caâu thöù hai naøy, noùi veà Khoâng cöùu ñoä, coù chín loaïi: 1. ÔÛ nôi voâ thöôøng chöa ñeán; khoâng coù choã nöông, baùo cho bieát. Nhö kinh noùi: “Khoâng nôi choán nöông töïa”. 2. Voâ thöôøng ñaõ ñeán; khoâng ai coù theå cöùu ñoä. Vì voâ thöôøng ñeán cho neân phaàn nhieàu cuøng lo, khoå. Nhö kinh noùi: “Cuøng lo”. 3. Khoaûng giöõa cuøng buoàn. Nhö kinh noùi: “Cuøng buoàn”. 4. Trong söï vieäc cuøng khoå naõo thì lo, buoàn luoân ñeo ñuoåi. Vì söùc löïc yeáu keùm cho neân caøng theâm böïc boäi, böùc baùch. Nhö kinh noùi: “Cuøng bò böùc baùch”. 5. Luùc theo ñuoåi, caàu tìm vaät duïng cho ñôøi soáng, mong muoán ñieàu yeâu thích chöù khoâng mong ñieàu khoâng yeâu thích. Nhö vaäy, luoân bò voïng

töôûng veà yeâu-gheùt troùi buoäc. Nhö kinh noùi: “Bò yeâu gheùt troùi buoäc”. 6. Trong khi thoï duïng thì vui ít, khoå nhieàu. Nhö kinh noùi: “Saàu naõo caøng taêng nhieàu”. 7. Vaøo luùc thaân giaø yeáu thì saéc löïc traùng kieän cuûa thôøi treû khoâng theå tích taäp trôû laïi. Nhö kinh noùi: “Khoâng theå döøng laâu”. 8. Khi coøn treû-maïnh, coù ñuû ba loaïi thoï nhaän, thöôøng bò taâm tham thieâu ñoát. Nhö kinh noùi: “Luoân bò löûa tham-saân-si ñoát chaùy”. 9. Luùc giaø yeáu, voâ löôïng beänh khoå taêng tröôûng. Nhö kinh noùi: “Thaáy roõ thaân coù voâ löôïng beänh khoå taêng tröôûng”. Ba caâu sau ñeàu neâu roõ veà caùc vieäc khoå hoaïn nôi thaân. Vì sao khoâng neâu ôû phaàn ñaàu? Bôûi vì chæ roõ thaân luoân luoân coù söï lo laéng, hoaïn naïn. Theá naøo laø haønh tu taäp ngaên chaän Tieåu thöøa? Kinh: “Boà-taùt aáy thaáy roõ nhö vaäy roài, ñoái vôùi heát thaûy Haønh caøng theâm chaùn lìa, höôùng tôùi trí tueä cuûa Nhö Lai. Boà-taùt naøy thaáy roõ trí tueä cuûa Nhö Lai laø khoâng theå nghó baøn, laø khoâng gì hôn, laø voâ löôïng, laø khoù chöùng ñaéc, khoâng xen taïp, khoâng phieàn, khoâng lo, coù theå daãn ñeán thaønh lôùn an oån, khoâng sôï haõi, khoâng coøn phaûi trôû laïi, thaáy roõ laø coù theå cöùu ñoä voâ löôïng chuùng sinh khoå naõo”. Luaän: - Tu haønh ngaên chaän Tieåu thöøa; töùc laø ñoái vôùi taát caû caùc haønh höõu vi, sinh chaùn lìa roài, doác loøng höôùng tôùi trí tueä Phaät. Döïa vaøo trí cuûa Nhö Lai coù hai loaïi lôùn: 1. Lôùn do thaâu nhieáp caùc coâng ñöùc. 2. Lôùn do thanh tònh. - Lôùn do thaâu nhieáp caùc coâng ñöùc; coù naêm loaïi: 1. Lôùn do thaâu nhieáp caùc coâng ñöùc töø thaàn löïc. Nhö kinh noùi: “Boà- taùt aáy thaáy roõ trí tueä cuûa Nhö Lai laø khoâng theå nghó baøn”. 2. Lôùn do thaâu nhieáp caùc coâng ñöùc khoâng gì saùnh, bôûi vì khoâng coù ngöôøi ñoái xöùng. Nhö kinh

noùi: “Khoâng gì baèng”. 3. Lôùn do thaâu nhieáp caùc coâng ñöùc coù yù nghóa vó ñaïi; bôûi vì coù theå laøm lôïi ích roäng khaép cho voâ löôïng chuùng sinh. Nhö kinh noùi: “Voâ löôïng”. 4. Lôùn do thaâu nhieáp caùc coâng ñöùc khoâng bò cheâ traùch; bôûi vì ít coù, khoù ñaït ñöôïc. Nhö kinh noùi: “Khoù chöùng ñaéc”. 5. Lôùn do thaâu nhieáp caùc coâng ñöùc khaùc thöôøng; bôûi vì caùc ngoaïi ñaïo khoâng theå laøm laãn loän. Nhö kinh noùi: “Khoâng xen taïp”. - Lôùn do thanh tònh; laø xa lìa phieàn naõo söû-khoå, ñaït ñöôïc Nieát- baøn.

Xa lìa phieàn naõo söû; töùc laø xa lìa phieàn naõo döïa theo voâ minh, khoâng bò xen taïp. Nhö kinh noùi: “Khoâng phieàn naõo”. Lìa khoå; töùc laø moïi khoå caên baûn döùt heát, caùc thöù lo buoàn tuøy thuoäc cuõng heát. Nhö kinh noùi: “Khoâng lo buoàn”. Ñaït ñöôïc Nieát-baøn. Nhö kinh noùi: “Coù theå daãn ñeán thaønh lôùn an oån, khoâng sôï haõi”. Boà-taùt ñeán thaønh Nieát-baøn roài, khoâng coøn thoái chuyeån trôû laïi, maø coù theå laøm lôïi ích cho chuùng sinh khieán hoï ñaït ñöôïc caùc söï vieäc thuø thaéng cuûa Nieát-baøn theá gian vaø xuaát theá gian. Nhö kinh noùi:”Khoâng coøn thoái chuyeån trôû laïi”. Thaáy coù theå cöùu ñoä voâ löôïng chuùng sinh khoå naõo, laø döïa vaøo caùc chuùng sinh khoâng coù ngöôøi cöùu ñoä, phaùt khôûi möôøi loaïi taâm thuø thaéng. Kinh: “Boà-taùt thaáy roõ trí tueä cuûa Nhö Lai voâ löôïng nhö vaäy, thaáy roõ heát thaûy haønh höõu vi coù voâ löôïng khoå naõo, laïi ñoái vôùi taát caû chuùng sinh maø chuyeån sinh möôøi loaïi taâm thuø thaéng. Nhöõng gì laø möôøi? Ñoù laø Boà-taùt khôûi taâm thuø thaéng ñoái vôùi möôøi loaïi chuùng sinh: 1. Chuùng sinh ñaùng thöông xoùt vì coâ ñoäc, khoâng coù ngöôøi cöùu ñoä. 2. Luoân luoân baàn cuøng. 3. Bò löûa cuûa ba ñoäc thieâu ñoát khoâng döùt. 4. Bò giam trong lao nguïc kieân coá cuûa ba coõi. 5. Thöôøng bò caùc thöù röøng raäm xaáu aùc cuûa phieàn naõo che phuû. 6. Khoâng coù söùc löïc ñeå quaùn xeùt ñuùng ñaén. 7. Xa lìa phaùp thieän, taâm khoâng coù gì vui söôùng. 8. Maát phaùp dieäu cuûa chö Phaät. 9. Luoân bò cuoán theo doøng chaûy cuûa theá gian. 10. Maát phöông tieän ñaït tôùi Nieát-baøn”. Luaän: ÔÛ ñaây, khoâng coù ngöôøi cöùu bôûi vì coâ ñoäc. Coâ ñoäc khoâng coù ngöôøi cöùu, coù chín loaïi: 1. Coâ ñoäc khoâng coù ngöôøi cöùu vì luoân luoân baàn cuøng. 2. Coâ ñoäc khoâng coù ngöôøi cöùu vì bò löûa cuûa ba ñoäc thieâu ñoát khoâng döùt. 3. Coâ ñoäc khoâng coù ngöôøi cöùu vì bò giam trong lao nguïc kieân coá cuûa ba coõi. 4. Coâ ñoäc khoâng coù ngöôøi cöùu vì thöôøng bò caùc thöù röøng raäm xaáu aùc cuûa phieàn naõo che phuû. 5. Coâ ñoäc khoâng coù ngöôøi cöùu vì khoâng coù söùc löïc ñeå quaùn xeùt ñuùng ñaén.

6. Coâ ñoäc khoâng coù ngöôøi cöùu vì xa lìa phaùp thieän, taâm khoâng coù gì vui söôùng. 7. Coâ ñoäc khoâng coù ngöôøi cöùu vì laøm maát phaùp dieäu cuûa Phaät. 8. Coâ ñoäc khoâng coù ngöôøi cöùu vì luoân bò cuoán theo doøng chaûy cuûa theá gian. 9. Coâ ñoäc khoâng coù ngöôøi cöùu vì maát phöông tieän ñaït tôùi Nieát- baøn. - Döïa vaøo chuùng sinh caàu Duïc maø taâm khoâng bieát chaùn ñuû, ñoái vôùi taøi saûn cuûa keû khaùc luoân mong caàu khoâng bieát döøng nghæ, hai loaïi maø neân bieát.

Nhö kinh noùi: “Ñoái vôùi chuùng sinh luoân maõi baàn cuøng, khôûi taâm thuø thaéng. Ñoái vôùi chuùng sinh bò löûa cuûa ba ñoäc thieâu ñoát khoâng döùt, khôûi taâm thuø thaéng”. - Döïa vaøo caùc chuùng sinh caàu Höõu (coõi) luaân chuyeån trong saùu coõi theá gian, caùc chuùng sinh kia do bò phieàn naõo che laáp, thöôøng sinh vaøo caùc choán naïn. Ba caâu nhö vaäy, theo thöù töï neân bieát, nhö kinh noùi: “Ñoái vôùi caùc chuùng sinh bò giam trong lao nguïc kieân coá cuûa ba coõi, khôûi taâm thuø thaéng. Ñoái vôùi caùc chuùng sinh thöôøng bò caùc thöù röøng raäm xaáu aùc cuûa phieàn naõo che phuû, khôûi taâm thuø thaéng. Ñoái vôùi caùc chuùng sinh khoâng coù söùc löïc ñeå quaùn xeùt ñuùng ñaén, khôûi taâm thuø thaéng”. - Döïa vaøo caùc chuùng sinh caàu phaïm haïnh khoâng phaùt khôûi yù nieäm thuø thaéng, mang taâm kieâu maïn taêng thöôïng, taâm khoâng muoán vaøo Nieát- baøn, taâm voïng haønh theo ngoaïi ñaïo. Boán caâu nhö vaäy, theo thöù töï neân bieát, nhö kinh noùi: “Ñoái vôùi caùc chuùng sinh: 1. Xa lìa phaùp thieän, taâm khoâng coù gì vui söôùng. 2. Laøm maát phaùp dieäu cuûa Phaät. 3. Thöôøng bò cuoán theo doøng chaûy cuûa theá gian. 4. Maát phöông tieän ñaït ñeán Nieát-baøn. Boà-taùt khôûi taâm thuø thaéng”. Tieáp theo laø noùi veà Boà-taùt haønh tinh tieán, phaùt möôøi loaïi taâm baøy ñeå cöùu ñoä chuùng sinh. Kinh: “Boà-taùt aáy thaáy roõ caûnh giôùi cuûa caùc chuùng sinh ñeàu nhaän chòu voâ soá caùc thöù khoå naõo nhö vaäy, ñaõ phaùt khôûi haïnh tinh tieán lôùn: Caùc chuùng sinh naøy mình neân cöùu ñoä, neân giaûi thoaùt, neân khieán cho hoï ñöôïc thanh tònh, neân khieán hoï ñöôïc thoaùt khoûi, neân daãn daét hoï ñi ñeán nôi thieän, neân khieán hoï an truù, cho neân khieán hoï hoan hyû, neân bieát roõ choã thích hôïp, neân khieán cho hoï ñöôïc vöôït qua, neân khieán hoï ñaït ñeán Nieát-baøn”. Luaän: Cöùu ñoä nhöõng nôi choán naøo? Duøng nhöõng gì ñeå cöùu ñoä?

Laøm sao cöùu ñoä thaønh töïu? Phaàn naøy laøm roõ choã sai bieät cuûa vieäc cöùu ñoä chuùng sinh. - Cöùu ñoä nhöõng nôi choán naøo? ÔÛ trong voïng töôûng veà nghieäp, voïng töôûng veà phieàn naõo, voïng töôûng veà sinh toàn. Nhö kinh noùi: “Mình neân giaûi cöùu, neân khieán cho hoï ñöôïc thanh tònh, cho neân khieán hoï ñöôïc thoaùt khoûi”. Thöù töï nhö vaäy, mình neân cöùu ñoä. - Duøng nhöõng gì ñeå cöùu ñoä? Trao cho ba Hoïc ñeå thaâu nhieáp, khuyeân ôû yeân nôi choán trì giôùi, khuyeán khích truù nôi choán ñònh-tueä. Nhö kinh noùi: “Cho neân daãn daét hoï ñi ñeán choán thieän. Cho neân khieán an truù”. Thöù töï veà caûnh giôùi Tam-muoäi nhö vaäy laø ñònh-tueä hôïp neâu. Laïi khuyeân ôû yeân nôi choán trì giôùi coù hai loaïi: 1. Döùt tröø löôùi nghi khieán tin töôûng vaøo giôùi. Nhö kinh noùi: “Neân khieán hoï hoan hyû”. 2. Ngöôøi ñaõ vaøo giôùi; khieán taâm vui thích, an truù kieân coá, khoâng ñoäng. Nhö kinh noùi: Neân bieát roõ choã thích hôïp”. Laïi khuyeân truù vaøo ñònh-tueä, dieät tröø caùc thöù tuyø phieàn naõo sai khieán nhö Traïo cöû, Hoân traàm. Nhö kinh noùi: “Neân khieán cho hoï ñöôïc vöôït qua”. - Laøm sao cöùu ñoä thaønh töïu? Töùc laø khieán ñaït ñöôïc hai loaïi caûnh giôùi Nieát-baøn. Nhö kinh noùi: “Neân khieán cho hoï ñaït ñeán Nieát-baøn”. Ñoù goïi laø Haønh tu taäp ngaên chaän neûo Tieåu thöøa. Theá naøo laø Haønh tu taäp duøng phöông tieän ñeå thaâu

nhieáp? Kinh: “Boà-taùt kheùo chaùn lìa taát caû haønh höõu vi nhö vaäy roài, nhôù nghó saâu veà heát thaûy caûnh giôùi chuùng sinh, höôùng tôùi trí Nhaát thieát trí, laøm voâ löôïng lôïi ích, ngay luùc aáy döïa vaøo trí tueä cuûa Nhö Lai ñeå cöùu ñoä chuùng sinh, tö duy nhö vaäy: Caùc chuùng sinh naøy rôi vaøo trong nghieäp- phieàn naõo nhieàu khoå ñau, duøng phöông tieän haønh hoùa gì ñeå cöùu vôùt, khieán hoï an truù nôi Nieát-baøn an laïc troïn veïn?”. Luaän: ÔÛ ñaây, chaùn lìa-nhôù nghó saâu-taïo lôïi ích, chæ roõ veà ba loaïi nhaân: 1. Nhaân xa lìa voïng töôûng; kheùo chaùn lìa heát thaûy haønh höõu vi. 2. Nhaân khoâng xaû boû theá gian; nhôù nghó saâu veà taát caû caûnh giôùi chuùng sinh. 3. Nhaân phaùt khôûi tinh tieán; höôùng tôùi trí Nhaát thieát trí, laøm voâ löôïng lôïi ích. - Höôùng tôùi nôi choán lôïi ích; laø coù theå tu haønh chaùnh ñaïo. - Nhôù nghó saâu xa; laø coù theå kheùo hoùa ñoä chuùng sinh. - Döïa vaøo trí tueä cuûa Nhö Lai ñeå cöùu ñoä chuùng sinh. Caâu naøy chæ

roõ veà haønh phaùt khôûi phöông tieän ñeå thaâu nhieáp. Nhö kinh noùi: “Boà-taùt tö duy: Caùc chuùng sinh naøy rôi vaøo trong…”. - Rôi vaøo trong nghieäp-phieàn naõo khoå ñau: Khoå laø voïng töôûng veà sinh toàn. Phieàn naõo laø voïng töôûng veà phieàn naõo. Nghieäp laø voïng töôûng veà nghieäp. - Nieát-baøn an laïc troïn veïn; laø Nieát-baøn voâ thöôïng. - Trong aáy, phöông tieän haønh hoùa ñeå thaâu nhieáp coù ba loaïi: 1. Chöùng ñaéc roát raùo taän cuøng. 2. Phaùt khôûi chöùng ñaéc roát raùo taän cuøng baäc nhaát. 3. Phaùt khôûi haønh nöông töïa. Kinh: “Boà-taùt aáy suy nghó: Khoâng lìa boû nôi choán cuûa trí giaûi thoaùt khoâng chöôùng ngaïi. Nhôø vaøo nôi choán cuûa trí kia cho neân khoâng lìa boû söï nhaän bieát ñuùng nhö thaät veà taát caû phaùp. Nhôø vaøo söï nhaän bieát ñuùng nhö thaät veà taát caû phaùp kia cho neân khoâng lìa trí tueä haønh voâ sinh voâ haønh. Do aùnh saùng cuûa trí tueä nhö vaäy cho neân khoâng lìa phöông tieän cuûa thieàn, quyeát ñònh quaùn trí tueä. Nhôø vaøo phöông tieän cuûa thieàn, quyeát ñònh quaùn trí tueä kia cho neân khoâng lìa phöông tieän cuûa vaên tueä”. Luaän: - Chöùng ñaéc roát raùo taän cuøng; laø an truù trong trí giaûi thoaùt khoâng chöôùng ngaïi. Nhö kinh noùi: “Boà-taùt aáy suy nghó: Khoâng lìa boû nôi choán cuûa trí giaûi thoaùt khoâng chöôùng ngaïi”. Boà-taùt hoaøn toaøn döïa vaøo taát caû phaùp do Nhö Lai neâu giaûng, tuøy thuaän ñeå phaùt khôûi söï nhaän bieát ñuùng nhö thaät. Nhôø söï nhaän bieát ñuùng nhö thaät ñoù maø sinh trí giaûi thoaùt khoâng chöôùng ngaïi kia. Nhö kinh noùi: “Nhôø vaøo nôi choán cuûa trí giaûi thoaùt khoâng chöôùng ngaïi kia, cho neân khoâng lìa söï nhaän bieát ñuùng nhö thaät veà taát caû phaùp”. Ñaây laø haønh tueä khoâng phaân bieät töï töôùng, ñoàng töôùng. Nhö kinh noùi: “Nhôø vaøo söï nhaän bieát ñuùng nhö thaät veà taát caû phaùp kia cho neân khoâng lìa tueä haønh voâ sinh-voâ haønh. Do aùnh saùng cuûa trí trí tueä nhö vaäy cho neân khoâng lìa phöông tieän cuûa thieàn…”. Trí tueä kia, ôû ñaây goïi laø AÙnh saùng raïng rôõ. Döïa vaøo aùnh saùng ñoù cho neân goïi laø ñòa Minh (Ñòa thöù ba). Boà-taùt aáy, ôû trong thieàn ñònh, duøng phöông tieän quyeát ñònh quaùn trí tueä. Nhö kinh noùi: “Nhôø vaøo phöông tieän cuûa thieàn kia quyeát ñònh quaùn trí tueä cho neân khoâng lìa phöông tieän cuûa Vaên tueä”. -

Phöông tieän cuûa thieàn; laø ñaït ñöôïc thieàn thaéng tieán. - Quyeát ñònh; töùc laø quyeát ñònh ñoái vôùi caùc vieäc khaùc. - Quaùn trí tueä; laø duøng trí tueä cuûa chính mình ñeå quaùn xeùt. Ñoù goïi

laø phaùt khôûi söï chöùng ñaéc roát raùo taän cuøng baäc nhaát. Boà-taùt quaùn trí tueä nhö vaäy laø döïa vaøo phöông tieän cuûa Vaên tueä maø ñaït ñöôïc. Ñaây laø Boà-taùt phaùt khôûi haønh nöông döïa. Phöông tieän cuûa vaên tueä laø choã nöông döïa cuûa söï phaùt khôûi. Vì theá, tu haønh ñöôïc goïi laø Boà-taùt daáy khôûi haønh nöông döïa, trong ñoù, haønh giaû ngaøy ñeâm caàu phaùp, nghe phaùp. Thöù töï döïa vaøo giaùo-nghóa nhö vaäy. Kinh: “Boà-taùt quaùn xeùt ñuùng ñaén nhaän bieát nhö vaäy roài, laïi caøng theâm sieâng naêng tu taäp, haønh trì caàu ñaït chaùnh phaùp, ngaøy ñeâm luoân caàu nghe phaùp, thích phaùp, vui vôùi phaùp, döïa vaøo phaùp, thuaän theo phaùp, laøm taêng tröôûng phaùp, tö duy phaùp, ñaït tôùi choã roát raùo cuûa phaùp, quy kính phaùp, tuyø thuaän phaùp ñeå haønh hoùa”. Luaän: - ÔÛ ñaây, haønh trì caàu ñaït chaùnh phaùp; laø döïa vaøo kinh giaùo, döïa vaøo dieäu nghóa, nhö tröôùc ñaõ noùi. - Ngaøy ñeâm luoân caàu, nghe phaùp-thích phaùp-vui vôùi phaùp; laø khoâng coù taâm kieâu maïn, khoâng coù taâm ganh gheùt, khoâng coù taâm khuaát phuïc keû khaùc, ñeå hoûi nghóa. - Döïa vaøo phaùp; laø döïa vaøo giaùo phaùp Ñaïi thöøa, töï thaáy roõ laø ñuùng ñeå giöõ laáy, khoâng queân maát. - Theo phaùp, laøm taêng tröôûng phaùp-tö duy veà phaùp; laø döïa vaøo söï ñoïc tuïng, döïa vaøo vieäc vì ngöôøi khaùc maø neâu giaûng, döïa vaøo nôi choán tòch tónh ñeå tö duy veà yù nghóa. - Ñaït tôùi choã roát raùo cuûa phaùp; laø döïa vaøo ñònh ñeå tu haønh. - Quy kính phaùp; laø döïa vaøo trí xuaát theá gian. - Tuøy thuaän phaùp ñeå haønh hoùa; laø döïa vaøo giaûi thoaùt, ñoái vôùi phaùp giaûi thoaùt cuûa chö Phaät luoân tuøy thuaän maø haønh trì. Trong ñoaïn naøy, haønh trì caàu ñaït chaùnh phaùp, luoân caàu nghe phaùp: Hai caâu naøy chæ roõ vieäc luoân sieâng naêng haønh trì. Thích phaùp... goàm chín caâu chæ roõ veà söï tu haønh chaân chaùnh. Boà-taùt kia thöôøng sieâng naêng haønh trì, laáy gì laøm nhaân? Chæ roõ laø söï cung kính, toân troïng phaùp, heát möïc ñaày ñuû troïn veïn. Boà-taùt kia ñöôïc taøi saûn baäc nhaát, ôû trong choán nhieàu cuûa caûi chaâu baùu cuøng ngoâi vò vua chuùa, hoaëc sinh nôi coõi trôøi, sinh trong theá gian thanh tònh, töï thaân luoân toân troïng chaùnh phaùp. Kinh: “Boà-taùt duøng phöông tieän nhö vaäy ñeå caàu ñaït phaùp Phaät, khoâng coù caùc thöù tieàn cuûa, kho ñuïn vaät baùu naøo maø khoâng theå xaû boû. Ñoái vôùi caùc vaät aáy khoâng sinh yù töôûng khoù coù, chæ ñoái vôùi ngöôøi thuyeát giaûng chaùnh phaùp sinh töôûng laø khoù gaëp. Boà-taùt naøy, vì caàu phaùp Phaät, khoâng coù caùc thöù taøi saûn beân ngoaøi ñöôïc thoï duïng naøo maø khoâng theå xaû

boû, cuõng khoâng coù caùc thöù taøi saûn beân trong naøo maø khoâng theå töø boû. Khoâng coù choã taïo ra caùc vaät duïng ñeå cung caáp, toân kính naøo maø khoâng theå laøm. Khoâng coù caùc thöù kieâu maïn-ngaõ maïn-ñaïi maïn naøo maø khoâng

theå tröø boû. Ngay thaúng-chaân chaát-dòu daøng-meàm moûng, cho neân khoâng coù thaân khoå naøo maø khoâng theå thoï nhaän. Boà-taùt aáy thaønh töïu ñöôïc "Taâm thaéng taøi. Neáu nghe moät caâu phaùp chöa töøng nghe, thì cho laø hôn coù ñöôïc chaâu baùu ñaày khaép ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi. Boà-taùt naøy, neáu ñöôïc nghe moät baøi keä veà chaùnh phaùp, thì sinh yù töôûng cho laø taøi saûn baäc nhaát, hôn coù ñöôïc ngoâi vò Chuyeån luaân Thaùnh vöông. Laïi nöõa, ñaït ñöôïc Taâm thaéng taøi, neáu ñöôïc phaùp chöa töøng nghe, coù theå laøm thanh tònh cho haïnh Boà-taùt, thì cho laø hôn coù ñöôïc maïng soáng voâ löôïng kieáp nôi choán cuûa Thích-ñeà-hoaøn-nhaân, Phaïm Thieân vöông. Boà-taùt naøy, neáu coù ngöôøi ñeán noùi nhö vaäy: Toâi seõ trao cho oâng moät caâu phaùp do Phaät thuyeát giaûng, coù theå laøm thanh tònh cho haïnh Boà-taùt, neáu nhö nay oâng coù theå nhaûy vaøo haàm löûa lôùn ñang chaùy röïc, chòu khoå naõo döõ doäi, nhö vaäy thì oâng seõ nhaän ñöôïc caâu phaùp kia. Boà-taùt aáy lieàn tö duy: Mình nhaän ñöôïc moät caâu phaùp do Phaät thuyeát giaûng, coù theå laøm thanh tònh cho haïnh Boà- taùt, thì ñoái vôùi löûa döõ ñaày khaép trong ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi, haõy coøn töø coõi Phaïm thieân nhaûy xuoáng, huoáng laø böôùc vaøo haàm löûa nhoû naøy! Mình chôø ñôïi phaùp, thì duø phaûi thoï nhaän heát moïi thöù khoå nôi ñòa nguïc, vaãn laøm ñöôïc ñeå caàu phaùp, huoáng laø caùc khoå naõo nhoû trong coõi ngöôøi! Boà-taùt phaùt khôûi haïnh tinh tieán nhö vaäy, tu taäp chaùnh phaùp, theo phaùp ñaõ ñöôïc nghe, ôû choán tòch tónh, ñeàu coù theå quaùn xeùt ñuùng ñaén". Luaän: Boà-taùt kia, vì quyù troïng phaùp cho neân coù theå xaû boû taát caû taøi saûn vaät duïng. Nhö kinh noùi: "Boà-taùt duøng phöông tieän nhö vaäy ñeå caàu ñaït phaùp Phaät...". Cho ñeán: "Chæ ñoái vôùi ngöôøi thuyeát giaûng chaùnh phaùp sinh yù töôûng khoù gaëp". Ñoái vôùi caùc thöù taøi saûn beân ngoaøi-beân trong, Boà-taùt ñeàu coù theå xaû boû ñeå caàu ñaït phaùp Phaät, nhö kinh ñaõ noùi roõ. Thaân haønh cung kính, phuïng daâng... Nhö kinh noùi: "Khoâng coù choã taïo ra caùc vaät duïng ñeå cung caáp toân kính naøo maø khoâng theå laøm...". Caùc thöù taâm yù cao ngaïo, töï ñaïi cuõng coù theå döùt boû. Nhö kinh noùi: "Khoâng coù caùc thöù kieâu maïn-ngaõ maïn- ñaïi maïn naøo...". Nhöõng nôi choán caàn giöõ gìn, Boà-taùt cuõng coù theå xaû boû. Voâ soá caùc thöù khoå nôi thaân ñeàu coù theå nhaän chòu... Ñoái vôùi caùc thöù taøi saûn, chaâu baùu quyù giaù, thuø thaéng coù ñöôïc nhöng Boà-taùt khoâng yeâu thích, vì ñaõ thaønh töïu taâm quyù troïng phaùp. Nhö kinh noùi: "Boà-taùt aáy

thaønh töïu ñöôïc Taâm thaéng taøi..." cho ñeán "cho laø hôn coù ñöôïc chaâu baùu ñaày khaép ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi". Ñoù goïi laø ñoái vôùi cuûa caûi ñaõ thaéng ñöôïc chuùng. Theá naøo goïi laø thaéng ñoái vôùi ngoâi vò vua...? Boà-taùt aáy ñaït ñöôïc phaùp, caøng sinh taâm hoan hyû vaø thaønh töïu taâm aáy, coøn hôn coù ñöôïc ngoâi vò Chuyeån luaân Thaùnh vöông, Ñeá thích, Phaïm vöông. Nhö kinh noùi: "Boà-taùt naøy ñöôïc nghe moät baøi keä veà chaùnh phaùp, sinh yù töôûng cho laø taøi saûn baäc nhaát...". Vì caàu phaùp, cho neân Boà-taùt coù theå buoâng thaân nhaûy vaøo löûa döõ chaùy traøn khaép ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi, cho ñeán ôû raát laâu nôi ñòa nguïc nhaän chòu bao thöù khoå naõo. Nhö kinh noùi: "Boà-taùt aáy,

neáu coù ngöôøi ñeán noùi nhö vaäy...". - ÔÛ ñaây, nghe moät caâu phaùp; töùc laø nghe caâu chöõ veà phaùp. - Ñöôïc nghe moät baøi keä veà phaùp; laø nghe keä noùi veà chaùnh phaùp. - Coù theå laøm thanh tònh cho haïnh Boà-taùt; töùc laø laõnh hoäi veà yù nghóa. Söï tu haønh chaân chaùnh aáy duøng gì ñeå laøm nhaân? Töùc laø chæ roõ döïa vaøo choán tòch tónh ñeå tö duy quaùn xeùt ñuùng ñaén. Nhö kinh noùi: "Boà-taùt phaùt khôûi haïnh tinh tieán nhö vaäy...". Theá naøo laø phaàn nhaøm chaùn? (Phaàn ba trong boán phaàn nôi Ñòa thöù ba). Boà-taùt aáy laõnh hoäi caùc phaùp roài, nhaän bieát phaûi tu haønh ñuùng theo lôøi giaûng noùi môùi chöùng ñaït phaùp Phaät. Nhaäp thieàn voâ saéc vôùi voâ löôïng thaàn thoâng, nhöng ñoù khoâng phaûi laø choán an laïc, cho neân ôû trong ñoù quyeát ñònh khoâng ñaém nhieãm. Kinh: "Boà-taùt aáy nghe caùc phaùp roài, töï haøng phuïc taâm mình, ôû nôi choán thanh vaéng, taâm suy nghó: Phaûi haønh trì ñuùng nhö lôøi giaûng noùi môùi chöùng ñaéc phaùp Phaät, khoâng theå chæ duøng nhöõng ngoân thuyeát töø nôi mieäng maø ñaït ñöôïc thanh tònh. Boà-taùt aáy, truù nôi ñòa Minh naøy, döïa vaøo lôøi thuyeát giaûng ñeå haønh trì, lieàn lìa caùc phaùp aùc, baát thieän cuûa duïc nôi coù giaùc coù quaùn, hyû laïc sinh do lìa, nhaäp vaøo neûo haønh cuûa Thieàn thöù nhaát. Boà-taùt aáy dieät boû giaùc-quaùn, beân trong taâm thanh tònh, toaøn choán khoâng giaùc-khoâng quaùn, hyû laïc sinh do ñònh nhaäp vaøo neûo haønh cuûa Thieàn thöù hai. Boà-taùt naøy lìa hyû, haønh xaû, nghó veà tueä an oån, thaân thoï nhaän laïc nhö caùc baäc Hieàn Thaùnh ñaõ coù theå neâu baøy, coù theå xaû boû, nghó veà söï thoï nhaän an laïc, nhaäp vaøo neûo haønh cuûa Thieàn thöù ba. Boà-taùt aáy döùt haún moïi khoå-vui, tröôùc heát laø döùt boû öa-hyû, khoâng khoå khoâng vui, nieäm xaû thanh tònh nhaäp vaøo neûo haønh cuûa Thieàn thöù tö. Boà-taùt naøy vöôït

quaù heát thaûy töôûng cuûa saéc, döùt boû taát caû töôûng höõu ñoái, khoâng nghó veà taát caû töôûng dò bieät, nhaän bieát veà Hö khoâng voâ bieân, lieàn nhaäp vaøo neûo haønh cuûa xöù Hö khoâng voâ bieân. Boà-taùt naøy ñaõ vöôït qua taát caû töôûng cuûa Hö khoâng voâ bieân, nhaän bieát Thöùc voâ bieân, lieàn nhaäp vaøo neûo haønh cuûa xöù Thöùc voâ bieân. Boà-taùt naøy laïi vöôït quaù taát caû töôûng cuûa Thöùc voâ bieân, nhaän bieát veà Voâ sôû höõu, lieàn nhaäp vaøo neûo haønh cuûa xöù Voâ sôû höõu. Boà- taùt aáy laïi vöôït quaù taát caû xöù Voâ sôû höõu, nhaän bieát nôi an oån cuûa Phi höõu töôûng phi voâ töôûng, lieàn nhaäp vaøo neûo haønh cuûa xöù Phi höõu töôûng phi voâ töôûng, chæ tuøy thuaän phaùp haønh maø khoâng ham thích, vöôùng chaáp". Luaän: - Do yù nghóa gì maø nhaäp thieàn Voâ saéc vôùi voâ löôïng thaàn thoâng? Vì naêm loaïi chuùng sinh: 1. Vì caùc chuùng sinh kieâu maïn nôi thieàn laïc cho neân nhaäp caùc thieàn. 2. Vì giaûi thoaùt cho caùc chuùng sinh kieâu maïn nôi Voâ saéc cho neân nhaäp ñònh voâ saéc. 3. Vì caùc chuùng sinh khoå naõo, khieán an truù nôi xöù thieän, trao cho an laïc vónh vieãn, caàn giaûi cöùu caùc thöù khoå kia, khieán hoï khoâng coøn nhaän chòu nöõa, cho neân nhaäp voâ löôïng Töø Bi. 4. Vì caùc chuùng sinh ñöôïc giaûi thoaùt, cho neân nhaäp voâ löôïng Hyû Xaû. 5. Vì caùc chuùng sinh quy y nôi neûo taø, cho neân nhaäp thaàn thoâng löïc thuø thaéng, khieán hoï coù ñöôïc chaùnh tín ñoái vôùi yù nghóa. - Ñòa naøy ñaït ñöôïc

thieàn khoâng thoái chuyeån, cho neân goïi laø ñòa Tam-muoäi. Ñòa tröôùc khoâng phaûi laø khoâng coù Tam-muoäi, nhöng ñòa naøy vöôït hôn. ÔÛ ñaây, söï sai bieät cuûa thieàn coõi Saéc coù boán loaïi: 1. Lìa chöôùng ngaïi. 2. Tu haønh ñoái trò. 3. Tu haønh laøm lôïi ích. 4. Hai loaïi kia (2, 3) ñeàu nöông vaøo Tam-muoäi. Trong thieàn thöù nhaát naøy: - Lìa caùc phaùp aùc, baát thieän cuûa duïc; ñoù goïi laø lìa chöôùng ngaïi. Nhö kinh noùi: “Töùc lìa caùc phaùp aùc, baát thieän cuûa duïc”. - Coù giaùc coù quaùn; ñoù goïi laø Tu haønh ñoái trò. Nhö kinh noùi: “Nôi coù giaùc coù quaùn”. - Hyû laïc; ñoù goïi laø tu haønh laøm lôïi ích. Nhö kinh noùi: “Hyû laïc sinh do lìa”. - Nhaäp vaøo neûo haønh cuûa thieàn thöù nhaát; ñoù goïi laø hai loaïi kia ñeàu

nöông vaøo Tam-muoäi. Nhö kinh noùi: “Nhaäp vaøo neûo haønh cuûa thieàn thöù nhaát”. Trong thieàn thöù hai: - Dieät boû giaùc-quaùn; ñoù goïi laø lìa chöôùng ngaïi. Nhö kinh noùi: “Dieät boû giaùc-quaùn”. - Beân trong thanh tònh; ñoù goïi laø tu haønh ñoái trò, dieät boû chöôùng ngaïi laø giaùc-quaùn. Nhö kinh noùi: “Beân trong, taâm thanh tònh, toaøn xöù ñeàu khoâng giaùc khoâng quaùn”. Taâm moät xöù; laø tu taäp Tam-muoäi voâ laäu khoâng giaùn ñoaïn, haønh moät caûnh. - Hyû laïc do ñònh sinh; ñoù goïi laø tu haønh laøm lôïi ích. Nhö kinh noùi: “Hyû laïc do ñònh sinh”. - Nhaäp vaøo neûo haønh cuûa thieàn thöù hai; ñoù goïi laø hai loaïi kia ñeàu nöông vaøo Tam-muoäi. Nhö kinh noùi: “Nhaäp vaøo neûo haønh cuûa thieàn thöù hai”. Trong thieàn thöù ba: - Lìa hyû; ñoù goïi laø lìa chöôùng ngaïi. Nhö kinh noùi: “Lìa hyû”. - Haønh xaû- nghó veà tueä an oån; ñoù goïi laø tu haønh ñoái trò. Nhö kinh noùi: “Haønh xaû, nghó veà tueä an oån”. - Thaân thoï nhaän laïc; ñoù goïi laø tu haønh laøm lôïi ích. Nhö kinh noùi: “Thaân thoï nhaän laïc”. - Nhaäp vaøo neûo haønh cuûa thieàn thöù ba; ñoù goïi laø hai loaïi kia ñeàu nöông vaøo Tam-muoäi. Nhö kinh noùi: “Nhaäp vaøo neûo haønh cuûa thieàn thöù ba”. Trong thieàn thöù tö: - Ñoaïn tröø khoå- laïc, tröôùc heát laø döùt boû öu-hyû; ñoù goïi laø lìa chöôùng ngaïi. Nhö kinh noùi: “Ñoaïn tröø khoå-laïc…”. - Nieäm xaû thanh tònh; ñoù goïi laø tu haønh ñoái trò. Nhö kinh noùi: “Nieäm xaû thanh tònh”. - Khoâng khoå-khoâng laïc; ñoù goïi laø tu haønh laøm lôïi ích. Nhö kinh noùi: “Khoâng khoå-khoâng vui”. - Nhaäp vaøo neûo haønh cuûa thieàn thöù tö; ñoù goïi laø hai loaïi kia ñeàu nöông vaøo Tam-muoäi. Nhö kinh noùi: “Nhaäp vaøo neûo haønh cuûa thieàn thöù tö”. Tam-ma-baït-ñeà (Ñònh) voâ saéc cuõng coù boán loaïi: 1. Lìa chöôùng ngaïi. 2. Tu haønh ñoái trò. 3. Tu haønh laøm lôïi ích. 4. Hai loaïi kia (2, 3) ñeàu nöông vaøo Tam-muoäi.

Vöôït quaù taát caû töôûng cuûa saéc; laø vöôït quaù töôûng cuûa nhaõn thöùc. - Dieät boû heát thaûy töôûng cuûa höõu ñoái; töùc laø töôûng hoøa hôïp cuûa nhó thöùc-tyû thöùc-thieät thöùc-thaân thöùc, ñöôïc dieät tröø. - Khoâng nghó veà taát caû töôûng dò bieät; laø khoâng nghó veà töôûng hoøa hôïp cuûa yù thöùc. Do yù thöùc phaân bieät ñoái vôùi taát caû phaùp, cho neân goïi laø töôûng dò bieät. Caû ba tröôøng hôïp treân goïi laø lìa chöôùng ngaïi. - Nhö vaäy, ñoái trò vöôït quaù töôûng cuûa saéc vaø caûnh giôùi, khoâng phaân bieät saéc vaø caûnh giôùi, thaáy roõ voâ ngaõ. Ñoù goïi laø tu

haønh ñoái trò. - Nhaän bieát veà Hö khoâng voâ bieân; ñoù goïi laø tu haønh laøm lôïi ích. - Lieàn nhaäp vaøo neûo haønh cuûa Hö khoâng voâ bieân; ñoù goïi laø hai loaïi kia ñeàu nöông vaøo Tam-muoäi. Vöôït quaù taát caû töôûng cuûa Hö khoâng voâ bieân; ñoù goïi laø lìa chöôùng ngaïi. - Ñoái trò nhö vaäy, vöôït quaù Hö khoâng voâ bieân kia, thaáy roõ nieäm thoâ beân ngoaøi, phaân bieät choã loãi laàm trôû ngaïi; ñoù goïi laø tu haønh ñoái trò. - Nhaän bieát veà Thöùc voâ bieân; ñoù goïi laø tu haønh laøm lôïi ích. - Lieàn nhaäp vaøo neûo haønh cuûa Thöùc voâ bieân; ñoù goïi laø hai loaïi kia ñeàu nöông vaøo Tam-muoäi. Vöôït quaù taát caû töôûng cuûa Thöùc voâ bieân; ñoù goïi laø lìa chöôùng ngaïi. - Ñoái trò nhö vaäy; vöôït quaù Thöùc voâ bieân kia, thaáy roõ nieäm veà söï thoâ, phaân bieät choã loãi laàm, trôû ngaïi; ñoù goïi laø tu haønh ñoái trò. - Nhaän bieát veà Voâ sôû höõu; ñoù goïi laø tu haønh laøm lôïi ích. - Lieàn nhaäp vaøo neûo haønh cuûa Voâ sôû höõu; ñoù goïi laø hai loaïi kia ñeàu nöông vaøo Tam-muoäi. Vöôït quaù taát caû töôûng cuûa Voâ sôû höõu; ñoù goïi laø lìa chöôùng ngaïi. - Ñoái trò nhö vaäy: Vöôït quaù caûnh giôùi Voâ sôû höõu, thaáy roõ nieäm thoâ, phaân bieät choã loãi laàm, trôû ngaïi; ñoù goïi laø tu haønh ñoái trò. - Nhaän bieát choã an oån cuûa Phi höõu töôûng phi voâ töôûng; ñoù goïi laø tu haønh laøm lôïi ích. - Lieàn nhaäp vaøo neûo haønh cuûa Phi höõu töôûng phi voâ töôûng; ñoù goïi laø hai loaïi kia ñeàu nöông vaøo Tam-muoäi. Phaàn Nhaøm chaùn ñaõ trình baøy xong. Theá naøo laø Quaû nhaøm chaùn? (Phaàn boán cuûa Ñòa thöù ba) Ñoù laø boán voâ löôïng, naêm thaàn thoâng... Nhöõng gì laø boán voâ löôïng? Kinh: “Boà-taùt naøy vôùi taâm Töø tuøy thuaän roäng lôùn voâ löôïng, khoâng hai. Taâm aáy khoâng saân haän, khoâng ñoái, khoâng chöôùng, khoâng naõo haïi. Taâm aáy hieän baøy ñeán taát caû xöù cuûa theá gian, phaùp giôùi, hö khoâng giôùi roát

raùo toät cuøng cuûa theá gian. Taâm aáy truøm khaép taát caû haønh cuûa theá gian. Nhö vaäy, Boà-taùt vôùi taâm Bi tuøy thuaän, taâm Hyû tuøy thuaän, taâm Xaû tuøy thuaän roäng lôùn voâ löôïng, khoâng hai. Ba taâm naøy (Bi, Hyû, Xaû) khoâng saân haän, khoâng ñoái, khoâng chöôùng, khoâng naõo haïi. Taâm aáy hieän baøy ñeán taát caû xöù cuûa theá gian, phaùp giôùi, hö khoâng giôùi roát raùo toät cuøng cuûa theá gian, truøm khaép taát caû haønh cuûa theá gian”. Luaän: Voâ löôïng coù ba loaïi: 1. Nhôù nghó veà chuùng sinh. 2. Nhôù nghó veà phaùp. 3. Voâ nieäm. Nhôù nghó veà chuùng sinh coù boán loaïi töôûng sai bieät: 1. Ban cho an laïc. 2. Ñoái trò chöôùng ngaïi. 3. Thanh tònh. 4. Thaâu nhieáp quaû. - Theá naøo laø ban cho an laïc? Töùc laø ban cho ba loaïi an laïc. Moät laø; ban cho an laïc nôi coõi Duïc. Hai laø; ban cho ñoàng hyû-laïc nôi coõi Saéc; ba laø; ban cho hyû-laïc chaúng ñoàng, vì ôû ñaây laø lìa khoå, lìa hyû. Khoâng hai (Baát nhò); cuõng laø roäng lôùn voâ löôïng. Nhö kinh noùi: “Boà-taùt naøy vôùi taâm Töø tuøy thuaän roäng lôùn voâ löôïng, khoâng hai”. - Theá naøo laø ñoái trò chöôùng ngaïi? Ban cho khoâng tham aùi laø trao cho söï ñoái trò chöôùng ngaïi do aùi naøy. Nhö kinh noùi: “Khoâng saân haän, khoâng ñoái”. - Theá naøo laø thanh tònh? Thaân taâm chaùnh ñoaïn, khoâng cöôøi ñuøa, khoâng coù caùc Caùi (che laáp) nhö thuøy mieân, traïo cöû, hoái... Nhö kinh noùi: “Khoâng chöôùng ngaïi”. - Theá naøo laø thaâu nhieáp quaû? Trong coõi Duïc, coõi Saéc thoï nhaän

chaùnh quaû, taäp quaû, khoâng coù söï khoå. Nhö kinh noùi: “Khoâng naõo haïi”. Theá naøo laø nhôù nghó veà phaùp? Hieän baøy khaép taát caû xöù, taát caû haøng phaøm phu hieän coù nôi ba coõi, caùc haøng chuùng sinh höõu hoïc-voâ hoïc cuøng phaùp vaø chuùng sinh phaân bieät taïo taùc hieän coù, ñeàu coù theå nhôù nghó, nhaän bieát. Nhö kinh noùi: “Hieän baøy ñeán taát caû xöù cuûa theá gian”. Voâ nieäm coù hai loaïi: 1. Voâ nieäm töï töôùng; laø quaùn phaùp voâ ngaõ toät cuøng trong theá gian. Nhö kinh noùi: “Phaùp giôùi, toät cuøng cuûa theá gian”. 2. Quaùn xeùt khaép ñeán voâ taän. Nhö kinh noùi: “Hö khoâng giôùi roát raùo”.

SOÁ 1522 - LUAÄN THAÄP ÑÒA KINH - Quyeån 5 598

- Heát thaûy theá gian; laø haønh roäng lôùn cuûa taát caû theá giôùi. Nhö kinh noùi: “Bao truøm khaép haønh cuûa taát caû theá gian”. - Caùc thaàn thoâng; laø boán thaàn thoâng thuoäc veà Minh trí. Thaàn thoâng thöù naêm thuoäc veà Minh kieán. 1. Moät thaàn thoâng nôi thaân nghieäp thanh tònh. 2. Thieân nhó-Tha taâm trí laø hai thaàn thoâng nôi khaåu nghieäp thanh tònh. 3. Tuùc maïng-Sinh töû trí laø hai thaàn thoâng nôi yù nghieäp thanh tònh. Moät thaàn thoâng nôi thaân coù theå ñi ñeán moïi nôi choán cuûa chuùng sinh. Hai thaàn thoâng Thieân nhó-Tha taâm coù theå nhaän bieát yù nghóa cuûa aâm thanh thuyeát phaùp. Do nhaän bieát veà taâm keû khaùc, tuyø theo caùc loaïi ngoân aâm maø ñeàu coù theå nhaän bieát. Döïa vaøo nghóa naøy coù ñuû loaïi teân goïi khaùc ñöôïc neâu baøy, tuøy theo neûo duïng cuûa chuùng sinh. Hai thaàn thoâng khöù, laïi nhaän bieát caùc chuùng sinh quaù khöù-vò lai, vôùi choã caàn thoï nhaän söï hoùa ñoä. Theá naøo laø thaàn thoâng nôi thaân? Kinh: “Boà-taùt naøy hieän baøy voâ löôïng thaàn thoâng löïc, coù theå laøm chuyeån ñoäng ñaïi ñòa. Moät thaân hieän laøm nhieàu thaân. Nhieàu thaân bieán thaønh moät thaân. Hieän maát ñi roài coù trôû laïi. Moïi thöù chöôùng ngaïi nhö töôøng ñaù, vaùch nuùi ñeàu coù theå xuyeân qua, nhö ñi giöõa hö khoâng. ÔÛ trong hö khoâng ngoài kieát giaø maø ñi gioáng nhö chim bay. Vaøo-ra nôi ñaát nhö ra vaøo nôi nöôùc khoâng khaùc. Ñi treân nöôùc nhö ñi treân ñaát. Thaân tuoân ra löûa khoùi nhö khoái löûa lôùn. Nôi thaân phoùng ra nöôùc cuõng nhö ñaùm maây lôùn. Maët trôøi, maët traêng coù thaàn ñöùc lôùn, uy löïc lôùn, nhöng Boà-taùt coù theå duøng tay sôø, chaïm vaøo, xoa maïnh. Thaân löïc töï taïi cho ñeán coõi Phaïm Theá. Boà-taùt naøy duøng caûnh giôùi cuûa thieân nhó thanh tònh hôn haún con ngöôøi, nghe ñöôïc hai loaïi aâm thanh cuûa haøng trôøi-ngöôøi, hoaëc gaàn hoaëc xa, cho ñeán aâm thanh cuûa caùc loaøi vaät nhoû nhö ruoài-muoãi-nhaëng... cuõng ñeàu nghe ñöôïc. Boà-taùt naøy vaän duïng Tha taâm trí nhaän bieát ñuùng nhö thaät veà taâm vaø taâm sôû phaùp cuûa chuùng sinh khaùc. Coù taâm tham thì bieát nhö thaät laø coù taâm tham. Lìa taâm tham thì bieát ñuùng nhö thaät laø lìa taâm tham. Bieát ñuùng nhö thaät laø coù taâm saân-lìa taâm saân, coù taâm si- lìa taâm si. Bieát ñuùng nhö thaät laø coù taâm nhieãm-lìa taâm nhieãm, taâm nhoû, taâm roäng, taâm lôùn, taâm voâ löôïng, taâm thaâu nhieáp, taâm khoâng thaâu nhieáp, taâm truù ñònh, taâm khoâng truù ñònh, taâm giaûi thoaùt, taâm khoâng giaûi thoaùt, taâm mong caàu, taâm khoâng mong caàu. Taâm höôùng thöôïng thì bieát ñuùng nhö thaät laø taâm höôùng thöôïng. Taâm khoâng höôùng thöôïng, thì bieát ñuùng nhö thaät laø taâm khoâng höôùng thöôïng. Boà-taùt naøy

cuõng nhôù bieát ñuùng nhö thaät veà voâ löôïng thoï maïng nôi ñôøi tröôùc, caùc nôi choán sinh ra cuõng coù

theå nhôù bieát. Nhôù bieát veà moät ñôøi, hai-ba-boán-naêm cho ñeán möôøi-hai möôi-ba möôi-boán möôi-naêm möôi ñôøi. Cuõng coù theå nhôù bieát veà moät traêm ñôøi, nhôù bieát veà voâ löôïng traêm ñôøi, voâ löôïng ngaøn ñôøi, voâ löôïng traêm ngaøn ñôøi. Nhôù bieát veà kieáp thaønh, kieáp hoaïi vaø kieáp thaønh hoaïi, voâ löôïng kieáp thaønh hoaïi. Cho ñeán nhôù bieát veà traêm kieáp, ngaøn kieáp, traêm ngaøn kieáp, öùc kieáp, traêm öùc kieáp, ngaøn öùc kieáp, traêm ngaøn öùc kieáp. Nhôù bieát cho ñeán voâ löôïng traêm ngaøn vaïn öùc na-do-tha kieáp... Mình voán ôû nôi aáy vôùi, teân goïi-hoï-ñôøi soáng-hình saéc, söï aên uoáng- thoï maïng-ñaõ truù laâu nhö vaäy, thoï nhaän khoå vui nhö vaäy. Mình ôû nôi kia cheát ñi, sinh ra taïi nôi naøy. ÔÛ nôi naøy cheát ñi, sinh ra ôû nôi kia. Nhö vaäy, veà ñôøi quaù khöù vôùi voâ soá töôùng maïo-taùnh töôùng... ñöôïc neâu baøy, ñeàu coù theå nhôù bieát. Boà-taùt naøy, vaän duïng caûnh giôùi cuûa thieân nhaõn thanh tònh hôn haún con ngöôøi, thaáy roõ caùc chuùng sinh, hoaëc soáng hoaëc cheát, hình saéc toát xaáu, haønh thieän-haønh baát thieän, ngheøo heøn-giaøu sang, caùc chuùng sinh ñoù tuøy theo choã taïo nghieäp, ñeàu nhaän bieát ñuùng nhö thaät. Caùc chuùng sinh ñoù gaây taïo nghieäp aùc nôi thaân, nôi mieäng, nôi yù, huyû baùng caùc baäc Hieàn Thaùnh, haønh theo taø kieán vaø nhaân duyeân cuûa nghieäp taø kieán, sau khi thaân hoaïi maïng chung, chaéc chaén ñoïa vaøo coõi aùc, sinh trong ñòa nguïc. Caùc chuùng sinh ñoù, thaønh töïu nghieäp thieän nôi thaân, nôi mieäng, nôi yù, khoâng huyû baùng Hieàn Thaùnh, thaønh töïu chaùnh kieán, cuøng nhaân duyeân cuûa nghieäp thieän chaùnh kieán, sau khi thaân hoaïi maïng chung, chaéc chaén sinh nôi coõi thieän vaø trong caùc coõi trôøi. Nhö vaäy, Boà-taùt vôùi caûnh giôùi thieân nhaõn thanh tònh hôn haún con ngöôøi ... ñeàu nhaän bieát ñuùng nhö thaät veà caùc chuùng sinh theo nghieäp thoï baùo. Boà-taùt naøy, ñoái vôùi Tam-ma-baït-ñeà, Tam-muoäi, Thieàn giaûi thoaùt ñeàu coù theå nhaäp-xuaát, nhöng khoâng leä thuoäc vaøo löïc sinh cuûa Thieàn giaûi thoaùt. Theo söï nhaän thöùc coù theå thöïc haønh ñaày ñuû caùc phaùp phaàn Boà-ñeà, nhôø nguyeän löïc cho neân sinh trong aáy". Luaän: Thaàn thoâng nôi thaân; laø ñaït ñöôïc töï taïi thuø thaéng, cho neân bieát. Töï taïi coù ba loaïi: 1. Töï taïi ñoái vôùi theá giôùi; töùc laø coù theå laøm chuyeån ñoäng ñaïi ñòa. Nhö kinh noùi: "Boà-taùt aáy, hieän baøy voâ löôïng thaàn thoâng löïc...". 2. Töï taïi ñoái vôùi thaân: Boà-taùt coù theå aån, hieän, tan hôïp. Nhö kinh noùi: "Moät thaân hieän laøm nhieàu thaân...". 3. Töï taïi ñoái vôùi taùc nghieäp; taùc nghieäp coù taùm loaïi: - Baøng haønh voâ ngaïi (Ñi ñöùng xung quanh khoâng bò ngaàn ngaïi). Nhö Kinh noùi: "Töôøng ñaù, vaùch nuùi... ñeàu coù theå xuyeân qua, nhö ñi giöõa

hö khoâng". - Ñi treân cao. Nhö Kinh noùi: "ÔÛ trong hö khoâng ngoài kieát giaø maø ñi gioáng nhö chim bay". - Ñi treân, döôùi. Nhö Kinh noùi: "Vaøo ra nôi ñaát nhö ra vaøo nôi nöôùc khoâng khaùc". - Loäi qua nöôùc khoâng bò chìm. Nhö kinh noùi: "Ñi

treân nöôùc nhö ñi treân ñaát". - Nôi thaân coù löûa chaùy buøng. Nhö kinh noùi: "Thaân tuoân ra löûa khoùi...". - Thaân coù theå tuoân ra nöôùc. Nhö kinh noùi: "Nôi thaân tuoân ra nöôùc gioáng nhö ñaùm maây lôùn". - Thaân coù theå sôø, chaïm. Nhö kinh noùi: "Maët trôøi maët traêng...". - Töï taïi. Cho ñeán coõi Phaïm Theá, cuõng nhö ñoái vôùi khí theá gian, tuøy yù chuyeån bieán luoân ñöôïc töï taïi. Nhö kinh noùi: "Thaân löïc töï taïi..." Thieân nhó thoâng; tuøy theo khaû naêng nghe vaø ñieàu ñaõ nghe maø thò hieän ñuùng nhö thaät veà söï laéng nghe thanh tònh. Hôn haún con ngöôøi; töùc laø nghe xa cho neân vöôït quaù con ngöôøi. AÂm thanh thì thaáp cho ñeán aâm thanh nôi ñòa nguïc A-tyø..., ñeàu coù theå nghe ñöôïc. Nhö kinh noùi: "Boà-taùt aáy, duøng caûnh giôùi cuûa thieân nhó thanh tònh vöôït quaù con ngöôøi". Tuøy choã taïo aâm thanh cuûa haøng trôøi-ngöôøi, hieän taïi ñeàu nghe bieát roõ raøng, cho ñeán aâm thanh raát nhoû cuûa caùc loaøi ruoài-nhaëng ... cuõng coù theå nghe roõ. Nhö kinh noùi: "Nghe ñöôïc hai loaïi aâm thanh cuûa haøng trôøi-ngöôøi, hoaëc gaàn hoaëc xa, cho ñeán aâm thanh cuûa caùc loaøi ruoài-muoãi-nhaëng...". Tha taâm thoâng; laø choã sai bieät nôi taâm keû khaùc, coù taùm loaïi: 1. Tuøy thuoäc phieàn naõo. 2. Söû. 3. Sinh. 4. Hoïc haønh trì Tam-muoäi. 5. Ñaït Tam-muoäi. 6. Ñaït giaûi thoaùt. 7. Haønh voïng, haønh chaùnh. 8. Caùc phaøm phu taêng thöôïng maïn khaùc. - Tuøy thuoäc phieàn naõo; töùc laø keát hôïp vôùi tham-saân-si... Nhö kinh noùi: "Boà-taùt aáy duøng Tha taâm trí nhaän bieát ñuùng nhö thaät veà taâm vaø taâm soá phaùp cuûa chuùng sinh khaùc...". - Söû; töùc laø coù phieàn naõo, lìa phieàn naõo... Nhö kinh noùi: "Nhaän bieát ñuùng nhö thaät veà taâm coù nhieãm, taâm lìa nhieãm".

- Sinh: trong coõi ngöôøi laø nhoû, trong coõi trôøi thuoäc coõi Duïc laø roäng, trong coõi trôøi thuoäc coõi Saéc laø lôùn, trong hai coõi giaûi thoaùt cuûa Voâ saéc laø voâ löôïng. Nhö kinh noùi: "Taâm nhoû, taâm roäng, taâm lôùn, taâm voâ löôïng". - Hoïc haønh trì Tam-muoäi; töùc laø taâm taùn loaïn, taâm khoâng taùn loaïn. Nhö kinh noùi: "Taâm thaâu nhieáp, taâm khoâng thaâu nhieáp". - Ñaït Tam-muoäi; khi nhaäp ñònh-khoâng nhaäp ñònh vaø luùc xuaát ñònh. Nhö kinh noùi: "Taâm truù ñònh, taâm khoâng truù ñònh". - Ñaït giaûi thoaùt; töùc laø coù troùi buoäc vaø khoâng troùi buoäc. Nhö kinh noùi: "Taâm giaûi thoaùt, taâm khoâng giaûi thoaùt". - Haønh voïng, haønh chaùnh; laø ñoái vôùi tieáng taêm hieän khôûi hy voïng, thuaän hôïp hoaëc khoâng thuaän hôïp. Nhö kinh noùi: "Taâm caàu mong, taâm khoâng caàu mong". - Haøng phaøm phu taêng thöôïng maïn khaùc; töùc laø taäp haønh thoâ-teá. Nhö kinh noùi: "Taâm höôùng thöôïng nhaän bieát ñuùng nhö thaät...". Tuùc maïng trí thoâng; laø ngöôøi coù theå nhôù nghó vaø trí coù theå nhôù nghó. Nhö kinh noùi: "Boà-taùt naøy nhôù bieát ñuùng nhö thaät veà voâ löôïng thoï maïng cuûa ñôøi tröôùc...". Nhôù bieát veà nhöõng söï vieäc gì? Nhö kinh noùi: "Cuõng coù theå nhôù bieát veà moät ñôøi cho ñeán...". Theá naøo laø choã döïa vaøo cuûa trí nhôù bieát? Ñoù laø: - Sai bieät veà danh töï. Nhö Kinh noùi: "Mình voán ôû nôi aáy vôùi teân nhö vaäy." - Sai bieät veà gia ñình. Nhö Kinh noùi: "Hoï nhö vaäy". - Sai bieät veà sang heøn. Nhö Kinh noùi: "Ñôøi soáng nhö vaäy". - Sai bieät veà ñeïp xaáu. Nhö Kinh noùi: "Hình saéc nhö

vaäy”. - Sai bieät veà aên uoáng. Nhö Kinh noùi: “Söï aên uoáng nhö vaäy”. - Sai bieät veà haønh nghieäp. Nhö Kinh noùi: “Thoï maïng nhö vaäy, soáng laâu nhö vaäy”. - Sai bieät choã hôn keùm thaønh hoaïi. Nhö Kinh noùi: “Thoï nhaän khoå vui. Mình ôû nôi kia cheát ñi...”. Trong ñoù: - Sai bieät veà gia ñình; töùc laø sai bieät veà cha, meï. - Sai bieät veà sang heøn; töùc laø sai bieät veà Saùt-lôïi, Baø-la-moân... - Sai bieät veà haønh nghieäp; laø sai bieät veà thoï maïng, cheát ñuùng luùc- khoâng ñuùng luùc. ÔÛ ñaây: Voâ soá töôùng maïo; laø sai bieät veà taát caû hình töôùng. Nhö kinh noùi: “Voâ soá caùc töôùng maïo”. Neâu baøy; laø danh xöng. Nhö kinh noùi: “Ñöôïc neâu ra”. Taùnh töôùng; laø hoï cuûa gia ñình. Nhö kinh noùi: “Taùnh töôùng... ñeàu

coù theå nhôù bieát”. Laïi coù nghóa khaùc; cuõng coù theå nhôù bieát veà moät ñôøi, hai ñôøi, nhö vaäy... goïi laø töôùng maïo. Neâu baøy; laø teân goïi ... Töôùng; Mình ôû nôi kia cheát ñi, sinh ôû nôi naøy. Nhö vaäy... ñeàu coù theå nhôù bieát. Sinh töû trí thoâng thì ai coù theå thaáy ñöôïc? Duøng thieân nhaõn ñeå thaáy. Thanh tònh; laø thaáy kyõ caøng, ñaày ñuû. Vöôït hôn con ngöôøi; laø thaáy xa. Nhö kinh noùi: “Boà-taùt naøy duøng caûnh giôùi cuûa thieân nhaõn thanh tònh hôn haún con ngöôøi...”. Thaáy nhöõng söï vieäc gì? Töùc laø caùc söï vieäc soáng-cheát cuûa chuùng sinh. Nhö kinh noùi: “Thaáy caùc chuùng sinh, hoaëc soáng, hoaëc cheát...”. Thaáy nhö vaäy naøo? Nhö kinh noùi: “Caùc chuùng sinh ñoù gaây taïo nghieäp aùc nôi thaân...”. Phaàn khaùc; thì nhö trong hai ñòa tröôùc ñaõ noùi. Nghieäp baùo thieän aùc, ôû ñaây cuõng nhö vaäy, cho neân bieát. Trong ñoaïn naøy: - Thieàn; laø boán thieàn. - Giaûi thoaùt; laø boán ñònh Voâ saéc. - Tam-muoäi; laø boán voâ löôïng. - Tam-ma-baït-ñeà; laø naêm thaàn thoâng. - Coù theå vaøo-coù theå ra; töùc laø khi taâm sinh, thì tuøy theo löïc duïng cuûa taâm nôi hieän tieàn. - Nhöng khoâng leä thuoäc vaøo löïc sinh cuûa thieàn giaûi thoaùt; töùc laø taâm nieäm saâu xa thuaàn haäu kia, ôû ñaây chæ roõ söï thaønh töïu. - Theo choã thaáy bieát, coù theå laøm vieân maõn nôi choán cuûa phaùp phaàn Boà-ñeà; töùc laø cuøng vôùi ñaïi Boà-ñeà cuûa chö Phaät cuøng sinh moät xöù. Nhö kinh noùi: “Boà-taùt aáy, ñoái vôùi thieàn giaûi thoaùt...”. Kinh: “Boà-taùt naøy, an truù nôi ñòa Minh cuûa Boà-taùt roài, ñöôïc thaáy nhieàu chö Phaät, do dieäu löïc cuûa ñaïi thaàn thoâng-ñaïi nguyeän, cho neân thaáy nhieàu traêm Phaät, nhieàu ngaøn Phaät, nhieàu traêm ngaøn Phaät, traêm ngaøn na- do-tha Phaät, nhieàu öùc Phaät, traêm öùc, ngaøn öùc, traêm ngaøn öùc, traêm ngaøn vaïn öùc na-do-tha Phaät. Do dieäu löïc cuûa ñaïi thaàn thoâng-ñaïi nguyeän, cho neân Boà-taùt naøy, khi thaáy chö Phaät, ñeàu ñem taâm höôùng thöôïng, taâm saâu xa cung kính, toân troïng, taùn thaùn, cuùng döôøng caùc thöù y phuïc, thöùc aên uoáng, ngoïa cuï, thuoác men, taát caû vaät duïng cung caáp ñeàu duøng ñeå phuïng thí. Duøng caùc thöù vaät duïng taïo an laïc thöôïng dieäu cuûa Boà-taùt ñeå cuùng

döôøng chuùng Taêng, ñem nhöõng caên thieän naøy ñeàu nguyeän hoài höôùng ñeán ñaïo quaû Boà-ñeà Voâ thöôïng. Taïi truù xöù cuûa chö Phaät khôûi taâm cung kính toät baäc, chuyeân taâm nghe phaùp, nghe roài thoï trì, theo ñuùng nhö lôøi daïy maø

haønh trì. Boà-taùt aáy quaùn xeùt taát caû phaùp khoâng sinh-khoâng dieät, do nhaân duyeân maø coù". Luaän: Taát caû phaùp khoâng sinh-khoâng dieät; töùc laø ôû trong phaùp thanh tònh khoâng thaáy coù taêng, ôû trong voïng töôûng phieàn naõo khoâng thaáy coù giaûm. Do nhaân duyeân laøm nhaân sinh, cho neân trong söï thanh tònh kia, khoâng moät phaùp naøo coù theå taêng, trong voïng töôûng phieàn naõo kia, khoâng moät phaùp naøo coù theå giaûm. Nhöng döïa vaøo nhaân duyeân ñoái trò, lìa boû voïng töôûng, phieàn naõo thì caøng trôû neân thanh tònh thuø thaéng, trí tueä hieän tieàn. Nhö kinh noùi: "Quaùn xeùt taát caû phaùp khoâng sinh, khoâng dieät, do nhaân duyeân maø coù". Kinh: "Boà-taùt naøy, taát caû söï troùi buoäc cuûa Duïc ñaõ chuyeån bieán trôû neân moûng, ít. Taát caû söï troùi buoäc cuûa Saéc, cuûa Höõu, cuûa Voâ minh thaûy ñeàu trôû neân moûng, ít. Söï troùi buoäc cuûa kieán, tröôùc ñoù ñaõ tröø dieät. Boà-taùt naøy, an truù nôi ñòa Minh cuûa baäc Boà-taùt roài, trong voâ löôïng traêm kieáp, cho ñeán voâ löôïng traêm ngaøn vaïn öùc na-do-tha kieáp, khoâng coøn hieän trôû laïi söï tích taäp ñeå ñoaïn tröø voïng tham-voïng saân-voïng si. Boà-taùt naøy, chuyeån taêng caùc caên thieän ñaõ coù kia khieán caøng trôû neân saùng saïch. Naøy caùc Phaät töû! Ví nhö vaøng roøng töø ban ñaàu ñöôïc ngöôøi thôï kim hoaøn kheùo leùo toâi luyeän phuø hôïp vôùi caân-löôïng, caøng trôû neân saùng ñeïp boäi phaàn. Naøy caùc Phaät töû! Boà-taùt naøy cuõng laïi nhö vaäy... Boà-taùt aáy taâm nhaãn nhuïc an laïc caøng trôû neân saùng saïch. Caùc thöù taâm: Taâm cuøng hoøa hôïp, taâm meàm moûng, taâm khoâng saân, taâm khoâng ñoäng, taâm khoâng oâ tröôïc, taâm khoâng cao thaáp nôi ngaõ, taâm khoâng mong caàu ñoái vôùi nhöõng vieäc chuùng sinh ñaõ laøm, taâm ñoái vôùi nhöõng vieäc ñaõ thöïc haønh khoâng mong baùo ñaùp, taâm khoâng dua nònh quanh co, taâm khoâng rôi vaøo röøng raäm phieàn naõo, thaûy ñeàu chuyeån sang thanh tònh. Boà-taùt aáy, trong boán Nhieáp phaùp thì lôïi haønh caøng taêng thöôïng, trong möôøi Ba-la-maät thì Nhaãn nhuïc Ba-la- maät taêng thöôïng. Caùc Ba-la-maät coøn laïi khoâng phaûi laø khoâng tu taäp, nhöng tuøy theo löïc-theo phaàn. Naøy caùc Phaät töû! Ñoù goïi laø löôïc neâu veà ñòa Minh, laø Ñòa thöù ba cuûa baäc Boà-taùt". Luaän: Taát caû söï troùi buoäc cuûa Duïc ñaõ chuyeån bieán trôû neân moûng-ít; laø do tu ñaïo, ñoaïn tröø taát caû phieàn naõo hieän coù nôi ba coõi vaø nhaân cuûa chuùng, cuøng taäp khí voâ minh thaûy ñeàu moûng, ít, do xa lìa.

SOÁ 1522 - LUAÄN THAÄP ÑÒA KINH - Quyeån 5 604

Söï troùi buoäc cuûa caùc kieán; ôû trong ñòa thöù nhaát, khi ñaït kieán ñaïo ñaõ ñoaïn tröø. Nhö kinh noùi: "Söï troùi buoäc cuûa caùc kieán, tröôùc ñoù ñaõ tröø dieät". Khoâng coøn hieän trôû laïi söï tích taäp ñeå ñoaïn tröø voïng tham...; töùc laø ñoaïn tröø caên baát thieän, söû, haønh cuûa taäp khí, khoâng ñoaïn tröø phieàn naõo thoâ troïng, vì caùc phieàn naõo thoâ troïng aáy nôi ñòa tröôùc ñaõ ñoaïn. Nhö kinh noùi: "Boà-taùt aáy, an truù nôi ñòa Minh cuûa baäc Boà-taùt roài, trong voâ löôïng traêm ngaøn kieáp...". Duï veà vaøng roøng; laø chæ roõ söï an truù xöùng hôïp khoâng giaûm. Boà-taùt truù nôi ñòa Minh, söï chaùn lìa theá gian hôn haún so vôùi ñòa tröôùc, töï taïi khoâng maát. Nhö kinh noùi: "Naøy caùc Phaät töû! Ví nhö vaøng roøng töø ban ñaàu...". Boà-taùt aáy, taâm nhaãn nhuïc an laïc caøng trôû neân saùng

saïch; töùc laø neáu keû khaùc gia taêng taâm xaáu aùc. Boà-taùt ñeàu coù theå nhaãn chòu, laïi kheùo hoä trì taâm keû khaùc. Nhö kinh noùi: “Boà-taùt aáy taâm nhaãn nhuïc an laïc…”. Keû gia taêng aùc khoâng söûa ñoåi, laïi kheùo hoä trì taâm cuûa hoï, töùc laø phaân bieät chæ roõ nhöõng vieäc laøm aùc vaø taâm hoaøi nghi nôi hoï, hieän baøy cuøng laø baïn beø, duøng aùi ngöõ ñeå khuyeân-daãn. Nhö kinh noùi: “Taâm cuøng hoøa hôïp, taâm meàm moûng-dòu daøng”. Gia taêng ñieàu aùc nhöng Boà-taùt khoâng giaän döõ, nghe lôøi maéng nhieác khoâng ñaùp traû, khoâng sinh lo buoàn. Nhö kinh noùi: “Taâm khoâng saân haän, taâm khoâng ñoäng, taâm khoâng oâ tröôïc”. Quaù khöù khoâng kieâu maïn, luoân töï hieän baøy lôøi noùi thieän. Nhö kinh noùi: “Taâm khoâng cao ngaïo veà ngaõ”. Taâm khoâng mong caàu ñöôïc keû khaùc cung kính. Nhö Kinh noùi: “Taâm khoâng mong caàu ñoái vôùi nhöõng vieäc laøm cuûa chuùng sinh”. Ñoái vôùi nhöõng vieäc ñaõ laøm, taâm khoâng mong caàu baùo ñaùp. Nhö Kinh noùi: “Taâm ñoái vôùi nhöõng vieäc ñaõ laøm khoâng mong caàu baùo ñaùp”. Taâm khoâng phaûi laø khoâng thaät söï laøm ñieàu lôïi ích, vaø taâm khoâng thieân leäch... khi laøm lôïi ích. Nhö kinh noùi: “Taâm khoâng dua nònh quanh co”. Nhöõng thöù caáu ueá vi teá, aån giaáu nôi taâm thaûy ñeàu xa lìa. Nhö kinh noùi: “Taâm khoâng rôi vaøo röøng raäm phieàn naõo, thaûy ñeàu chuyeån sang thanh tònh”. Kinh: “Boà-taùt truù trong ñòa naøy, nhieàu laàn laøm vua coõi trôøi Ñao Lôïi, ñöôïc töï taïi nôi phaùp, coù theå döùt tröø caùc thöù phieàn naõo caáu ueá nhö tham duïc... cuûa chuùng sinh. Duøng dieäu löïc cuûa phöông tieän thieän xaûo ñeå cöùu vôùt caùc chuùng sinh nôi buøn laày tham duïc. Caùc nghieäp thieän ñaõ laøm

nhö boá thí-aùi ngöõ-lôïi haønh-ñoàng söï, nhöõng thöù phöôùc ñöùc aáy ñeàu khoâng lìa nieäm Phaät- nieäm Phaùp-nieäm Taêng-nieäm Boà-taùt-nieäm haïnh cuûa Boà-taùt-nieäm Ba-la-maät-nieäm möôøi ñòa-nieäm löïc khoâng hoaïi-nieäm voâ uùy, nieäm phaùp baát coäng cuûa Phaät, cho ñeán khoâng lìa nieäm ñaày ñuû veà trí Nhaát thieát chuûng trí, trí Nhaát thieát trí. Boà-taùt aáy thöôøng khôûi taâm naøy: Ñoái vôùi taát caû chuùng sinh, mình phaûi laø ngöôøi ñöùng ñaàu, laø thuø thaéng, laø lôùn lao, laø dieäu, laø vi dieäu, laø treân, laø voâ thöôïng, laø ngöôøi daãn daét, laø vò töôùng, laø vò thaày, laø baäc toân quyù, cho ñeán laø choã döïa cuûa trí Nhaát thieát trí. Laïi töø nieäm aáy phaùt khôûi haønh tinh tieán. Do dieäu löïc cuûa tinh tieán, cho neân ôû trong khoaûng moät nieäm ñaït ñöôïc traêm ngaøn Tam-muoäi, ñöôïc thaáy traêm ngaøn Phaät, nhaän bieát traêm ngaøn thaàn löïc cuûa Phaät, laøm chuyeån ñoäng traêm ngaøn theá giôùi Phaät, coù theå ñi vaøo traêm ngaøn theá giôùi Phaät, coù theå soi chieáu traêm ngaøn theá giôùi Phaät, coù theå giaùo hoùa chuùng sinh nôi traêm ngaøn theá giôùi Phaät, coù theå truù thoï traêm ngaøn kieáp, coù theå nhaän bieát söï vieäc trong ngaøn kieáp nôi ñôøi quaù khöù-vò lai, coù theå kheùo hoäi nhaäp nôi traêm ngaøn phaùp moân, coù theå bieán hoùa thaân laøm traêm ngaøn thaân, nôi moãi moãi thaân coù theå thò hieän traêm ngaøn Boà-taùt duøng laøm quyeán thuoäc. Hoaëc duøng nguyeän löïc thaéng thöôïng töï taïi, thì nguyeän löïc cuûa Boà-taùt coøn vöôït hôn soá löôïng aáy. Thò hieän voâ soá dieäu löïc thaàn thoâng, hoaëc nôi thaân, hoaëc nôi aùnh saùng, hoaëc thaàn thoâng, hoaëc nôi maét, hoaëc caûnh giôùi, hoaëc aâm thanh, hoaëc neûo haønh, hoaëc söï trang nghieâm,

hoaëc gia hoä, hoaëc tin töôûng, hoaëc taïo taùc. Caùc thöù thaàn thoâng aáy, cho ñeán traêm ngaøn vaïn öùc na-do-tha kieáp cuõng khoâng theå tính bieát heát". Luaän: Ñòa naøy thaâu nhieáp quaû baùo nôi quaû cuûa nguyeän trí löïc, nhö trong ñòa thöù nhaát ñaõ giaûi thích.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.